Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imhallef Anthony Ellul

Appell numru: 3/2009

Joseph Mallia, Rose Raviola u Connie Preca mart Amadeo Preca, u b'digriet tad-29 ta' Mejju, 2012 il-Bord ordna t-trasfuzjoni tal-gudizzju f'isem Helen Mallia, Mario Mallia, Josephine sive Josette Demanuele, Carmel sive Charles Mallia, Pauline Vella u Frances sive Francielle Deguara wara l-mewt tal-attur Joseph Mallia, u fis-17 ta' Jannar, 2013 il-Bord ordna t-trasfuzjoni tal-gudizzju f'isem l-istess ahwa Mallia wara l-mewt tal-attrici Helen Mallia

Vs

Joseph Vella bhala kuratur deputat sabiex jirraprezenta l-eredita' tal-mejta Carmela Tabone

2 ta' Frar, 2018.

1. B'rikors prezentat fl-10 ta' Marzu, 2009 fil-Bord dwar il-Kontroll tal-Kiri tar-Raba, l-atturi talbu li jkunu awtorizzati jiehdu lura l-pussess ta' raba' li tinsab fil-limit ta' San Anard ta' Barkat u tat-Tumbrill, Xghajra, Zabbar li kien imqabbel lil Carmela Tabone. L-atturi jsostnu li fil-15 ta' Awissu, 1983 Carmel Tabone kienet assenjat l-ghalqa lil Emanuel u Angelo ahwa Buhagiar minghajr il-permess ta' sid il-kera. F'dan ir-rigward ghamlu riferenza ghal zewg ricevuti ta' qbiela, wahd tal-15 ta' Awissu 1983 li nharget minn Carmela Tabone favur l-ahwa Buhagiar ghas-somma ta' Lm40.50, qbiela ta' disa' snin u ohra ta' Awissu 2008 li certu Joseph Vella hareg lill-istess persuni ghas-somma ta' Lm10.48 u tirreferi ghal sena qbiela.

2. Fl-20 ta' April, 2009 Joseph Vella ghamel dikjarazzjoni li jrid jissokta l-kawza fl-interess tal-wirt ta' Carmela Tabone.

3. Fis-17 ta Gunju, 2009 Joseph Vella pprezenta twegiba fejn iddikjara:

   "Illi, fl-ewwel lok, ir-rikorrenti ghandhom jidentifikaw bi precizjoni l-art li huma jaghmlu riferenza ghaliha fir-rikors promotur u jressqu prova tat-titolu taghhom fuq tali art".

4. Fit-2 ta' April, 2012, Dr Philip Manduca ddikjara li huwa mandatarju specjali ta' Patricia Amos u talab sabiex il-permess tal-Bord biex jassumi l-atti ghan-

nom ta' Patricia Amos. B'digriet tal-24 ta' Ottubru, 2012 il-Bord laqa' t-talba. Mill-atti ma jirrizultax li meta sar dak ir-rikors, Patricia Amos kienet parti fil-kawza.

5. B'sentenza tal-25 ta' April, 2013 (fol. 216) il-Bord cahad l-eccezzjoni wara li kkunsidra:

   "Illi l-Bord ma jistax ma jinnutax, mal-ewwel, il-pertinenza tieghu li jinsisti li jaghmel il-kontro ezami ta' Joseph Mallia, darba, darbtejn, tlett darbiet u, sahansitra erbgha darbiet, minkejja il-fatt illi l-Bord, kemm dak diversament ippresjedut kif ukoll dik hekk kif ppresjeduta, dejjem sahaq illi l-provi mehitega f'dana l-istadju, huwa unikament provi dokumentarji u mhux provi ta' xhieda u, f'kaz illi l-intimat ghandu kwistjoni dwar it-titolu tar-rikorrenti, il-Bord ma huwiex il-forum kompetenti biex jiddeciedi tali kwistjoni.

   Il-Bord ukoll ma jistax ma jinnotax illi r-rikorrenti ipprezentaw dokumentazzjoni varja u dettaljata illi biha huma ppruvaw kif attwalment il-propjeta meritu tal-kawza odjerna kienet art tal-antenati taghhom kif ukoll li l-mejta Carmela Tabone, illi taghha giet pprezentata ricerka dettaljata, qatt ma kellha r-raba in kwistjoni bhala propjeta taghha.

   Il-Bord jinnota illi ghalkemm l-intimat ressaq biss eccezzjoni wahda, ossija l-eccezzjoni tat-titolu tar-rikorrenti, u rizerva li jressaq eccezzjonijet ohra izda, wara li gew ippresentati d-dokumenti mehtiega huwa ostina biss jitlob li jaghmel kontro ezami ta' Joseph Mallia minflok ma talab illi jresaq ecezzjonijiet ulterjuri.

   Madanakollu, fl-ahjar interess tal-gusizzja, il-Bord ihoss illi ma jkunx korrett illi f'dana l-istadju, il-Bord jiddeciedi l-kaz kollu fuq il-provi li hemm, u jinsisti li, f'dana l-istadju, il-Bord ser jiddeciedi billi l-eccezzjoni imressqa mall-intimat, wara liema decizjoni, ir-rikorrenti iridu jippresentaw il-provi taghhom fuq il-meritu tal-kaz odjern".

6. Minn dik is-sentenza ma sarx appell. Ghaldaqstant hi gudikat.

7. Fit-8 ta' Mejju, 2013 il-konvenut ipprezenta twegiba ulterjuri flimkien ma' Dr Philip Manduca bhala mandatarju ta' Patricia Amos, fejn eccepew:

   i. It-talba hi nfondata fil-fatt u fid-dritt peress li m'hemmx relazzjoni ta' qbiela bejn ir-rikorrenti u Carmela Tabone jew l-eredi taghha.
   ii. Carmela Tabone wirtet diversi proprjetajiet fil-limiti ta' San Anard ta' Barkat u tat-Tumbrill taht il-gibjun x-Xghajra ta' Haz-Zabbar u ghalhekk kienet sid tal-art in kwistjoni mhux persuna li kellha r-raba' mqabbla ghandha.

8. B'digriet moghti fl-20 ta' Mejju, 2013 il-Bord ordna l-isfilz tal-eccezzjonijiet in kwantu jirreferu ghal Dr Philip Manduca *nomine* ghaliex *"… bhala mandatarju, qatt ma assuma l-atti ufficjalmen u ta spjega ghal min qieghed jidher u kull ma ghamel kien illi pprezenta nota ta' sottomissjonijiet"*. B'nota prezentata fit-12 ta' Gunju, 2013, Dr Manduca iddikjara li Amos hi wahda mill-werrieta ta' Carmela Tabone u *".. ghalhekk ghandha sehem mill-art meritu ta' din il-kawza"*.

9. B'sentenza tas-26 ta' Ottubru, 2016 il-Bord laqa' l-eccezzjonijiet tal-konvenut u cahad it-talba tal-attrici. Fis-sentenza l-Bord qal:

"Il-Bord ma jistax ukoll ma josservax illi tul il-proceduri kollha odjerni, ir-rikorrent naqqsu milli juru provi sufficjenti li juru attwalment l-art meritu tal-kawza odjerna kif ukoll it-titolu illi huma ghandhom ghal tali art, stante illi mkien ma ngibiet prova cara dwar l-entita' tal-art illi hija allegatament propjeta' taghhom u lanqas ma ngab titolu car illi huma ghandhom.

Il-Bord josserva wkoll illi l-entita' ta' l-art illi huma qieghdin jikkontendu illi huwa taghhom huwa bbazat fuq pjanta illi giet redatta mill-Perit Robert Sarsero, a fol 158 tal-process, liema pjanta giet redatta fuq indikazzjoni illi ta Joseph Mallia lill-istess Perit Robert Sarsero, u ghalhekk certament ma jistax jitqies illi tali pjanta hija prova tat-titolu illi huma ghandhom ta' tali art.
Il-Bord, finalment, josserva illi l-intimati ressqu provi sufficjenti biex juru illi hemm dubju fondat dwar it-titolu illi r-rikorrenti jista jkollhom fuq l-art meritu tal-kawza odjerna liema dubju huwa aktar msahhah in vista tan-nuqqas ta' dokumentazzjoni illi juru li, b'xi mod, kien hemm allegat qbiela bejn omm ir-rikorrent, illum mejjet Joseph Mallia, ossija Francesca Mallia, u Carmela Tabone fejn l-unika dokumentazzjoni esebita hija registru redatt minn Joseph Mallia, a fol 38, illi attwalment isemmi "qbiela ta' alka ta' Santu Leonardu" u mhux art fil-limiti ta' San Anard ta' Barkat, f'zona maghrufa bhala tat-Tumbrill taht il-Gibjun, x-Xghajra ta' Haz-Zabbar.

Ghaldaqstant, in vista tal-provi kollha kif prodotti, il-Bord ma jistax ma jikkunsidrax favorevolment l-eccezzjonijiet imressqa mill-intimati".

10. L-atturi appellaw mis-sentenza. L-aggravji huma:

   i. Nullita' tas-sentenza ghaliex jirrizulta li l-intervenuta fil-kawza ma gietx kunsidrata mill-Bord tant li mhijiex inkluza fl-okkju tas-sentenza. Inoltre l-kuratur ma gab l-ebda prova li jiehu hsieb il-wirt ta' Carmela Tabone u l-Bord ecceda l-kompetenza tieghu meta ddecieda dwar it-titolu tal-art u bbaza d-decizjoni fuq il-fatt li qal li l-atturi naqsu milli jressqu provi sodisfacenti li ghandhom titolu fuq l-art.

ii. Il-Bord iddecieda hazin meta laqa' l-eccezzjonijiet ulterjuri tal-konvenut.
iii. Il-Bord iddecieda hazin meta bbaza d-decizjoni fuq li hemm dubju fondat dwar it-titolu tal-atturi u li tali dubju skont l-istess Bord hu msahhah min-nuqqas ta' dokumentazzjoni.

11. Fis-6 ta' Dicembru, 2016 l-intimat *nomine* wiegeb u ta r-ragunijiet ghalfejn l-appell ghandu jigi michud.

12. Fis-6 ta' Ottubru, 2017 id-difensuri tal-partijiet iddikjaraw li m'ghandhom x'izidu u l-appell gie differit ghas-sentenza. Il-qorti qrat l-atti.

<u>Konsiderazzjoni.</u>

13. Il-qorti tibda biex tosserva li mill-atti jirrizulta li qatt ma nghata digriet li bih Patricia Amos giet awtorizzata tintervjeni *in statu et terminis*. Id-digriet li nghata kien biex Dr Manduca jassumi l-atti ghan-nom ta' Patricia Amos, li pero' ma kinitx parti fil-kawza. Tant Amos ma kinitx parti fil-kawza, li fid-digriet tal-20 ta' Mejju 2013 il-Bord iddecieda li t-twegiba ulterjuri m'ghandix tghodd ghalih Amos.

14. Kif rajna bis-sentenza preliminari l-Bord cahad l-eccezzjoni tal-intimat fejn kien qieghed jitlob li l-atturi jressqu prova tat-titolu taghhom fuq l-art oggett tal-kawza. Il-Bord qal:

"Il-Bord ukoll ma jistax ma jinnotax illi ***r-rikorrenti ipprezentaw dokumentazzjoni varja u dettaljata illi biha huma ppruvaw kif attwalment il-propjeta meritu tal-kawza odjerna kienet art tal-antenati taghhom*** *kif ukoll li l-mejta Carmela Tabone, illi taghha giet pprezentata ricerka dettaljata, qatt ma kellha r-raba in kwistjoni bhala propjeta taghha".*

15. Pero' b'sorpriza fis-sentenza tas-26 ta' Ottubru, 2016 il-Bord qal:

"Il-Bord ma jistax ukoll ma josservax illi tul il-proceduri kollha odjerni, ***ir-rikorrent naqsu milli juru provi sufficjenti li juru attwalment l-art meritu tal-kawza odjerna kif ukoll it-titolu illi huma ghandhom ghal tali art****, stante illi mkien ma ngiebet prova cara dwar l-entita tal-art illi hija allegatament proprjeta taghhom u lanqas ma ngab it-titolu cara illi huma ghandhom".*

Dak li ddecieda l-Bord fis-sentenza finali mhuwiex kompatibbli ma' dak li ddecieda fl-ewwel sentenza. Ladarba fis-sentenza preliminari l-Bord cahad l-eccezzjoni tal-konvenut, ifisser li ghal finijiet ta' din il-kawza il-Bord kien

sodisfatt li l-atturi taw prova tat-titolu taghhom. Dan kif jirrizulta wkoll mill-motivazzjoni li ta l-Bord f'dik l-ewwel sentenza. Irrispettivament taqbilx jew le ma' dak li ddecieda l-Bord fis-sentenza tal-25 ta' April, is-sentenza hi *res judicata*.

16. Fil-parti dispozittiva tal-ewwel sentenza l-Bord ta l-opportunita lill-intimat sabiex jipprezenta twegiba ulterjuri, li fil-fatt ipprezenta. Dak kien l-istadju li fih l-intimat *nomine* ddefenda ruhu billi argumenta li:

    i. Ma tezisti l-ebda relazzjoni guridika bejn l-atturi u Carmela Tabone u l-werrieta taghha;
    ii. L-art oggett tal-kawza hi proprjeta ta' Carmela Tabone.

17. Fis-sentenza finali tas-26 ta' Ottubru 2016, il-Bord laqa' l-eccezzjonijiet tal-konvenut *nomine*. Il-qorti tosserva:

    i. F'dik is-sentenza l-Bord ikkunsidra biss jekk l-atturi tawx prova li huma s-sidien tal-art, minghajr ma ta kaz x'kien iddecieda fis-sentenza preliminari.
    ii. Ladarba laqa' l-ewwel eccezzjoni tat-twegiba ulterjuri, kull ma kellu jaghmel hu li jillibera lill-intimat mill-osservanza tal-gudizzju.
    iii. Il-Bord laqa' t-tieni eccezzjoni minghajr biss ma kkunsidra x'titolu seta' kellha Carmela Tabone fuq l-art. Meta laqa' dik l-eccezzjoni, il-Bord ta x'jifhem li *by elimination* l-art hi proprjeta' ta' Carmela Tabone. Hu fatt ukoll li kwistjonijiet ta' proprjeta huma ta kompetenza tal-qrati ordinarji u mhux tal-Bord.

18. Ladarba gew prezentati l-eccezzjonjiet ulterjuri (fol. 221), tqum il-kwistjoni dwar jekk il-Bord kellux ikompli jisma' l-kawza. Il-konvenut *nomine* ha l-posizzjoni li l-fond kien proprjeta ta' Carmela Tabone u li ma kienx hemm lokazzjoni bejn il-kontendenti. Ghaldaqstant, ma jippretendix li hu inkwilin tar-raba' oggett tal-kawza. Il-kompetenza tal-Bord dwar il-Kontroll ta' Kiri ta' Raba' hi limitata ghal kwistjonijiet dwar kirjiet ta' raba' u xejn iktar. Ghaldaqstant, f'dak l-istadju l-Bord messu stieden lill-atturi sabiex jirregolaw ruhhom. Jekk l-atturi jibqghu jinsistu li jitkompla s-smiegh tal-kawza, kellu:-

    - jiddeciedi dwar jekk l-atturi ghandhomx interess guridiku li jkomplu l-kawza li ppropونew quddiemu gialadarba l-konvenut *nomine* ma jippretendix li hu inkwilin izda jsostni li hu sid tar-raba';
    - f'kaz li d-decizjoni tkun li l-atturi ghandhom interess guridiku, kellu jiddeciedi ghandux jordna s-soprasessjoni minhabba li l-konvenut *nomine* jippretendi li hu sid ir-raba'. Materja li dwarha l-Bord m'ghandux kompetenza li jiddeciedi. B'hekk min ghandu nteress jipproponi kawza

quddiem il-qrati ordninarji biex jigi determinat proprjeta' ta' min hi l-art oggett tal-kawza.

Ghal dawn il-motivi sa fejn kompatibbli ma' dak li nghad hawn fuq, tilqa' l-appell u thassar is-sentenza tas-26 ta' Ottubru, 2016 u tibghat l-atti lura quddiem il-Bord dwar il-Kontroll ta' Kiri tar-Raba'. Spejjez taz-zewg istanzi a karigu tal-intimat *nomine*.

Anthony Ellul.